

neke slike vrijeđaju bogove, pa je zato Minerva izbi razderavši njezinu tkaninu. Arahna se od žalosti objesi, ali je Minerva pretvori u pauka. Čujmo nekoliko stihova.

Odmah se postave jedna i druga svaka na svojoj
 Strani i na dva stana navitke naviju tanke,
 Preda na navitku stoji, odjeljuje cjevčica niti,
 Poutka po sredini ostrljatim goni se čunkom,
 Onda je izvlače prsti i vuku između niti,
 Urezani je zupci pribijaju udarcem brda.
 Jedna se i druga žuri, i opasane pri grudma
 Mićući vješte ruke od revnosti truda ne čute (53 — 60)

Tu je pjesnik opisao rad svakog pauka, kada prede svoju mrežu. Kako je to lijepo prikazao! No čujmo i svršetak te utakmice.

Djelu Arahninu ne bi Palada mogla ni Zavist
 Zabavit ništa, al' uspjeh junakinju plavu (Minervu) zaboli,
 Sramotu nebesnikâ — šarenice rastrga one
 I tri četiri puta u čelo Idmona kćerku (Arahnu)
 Udari kitorskim čunkom, što držiše ga u ruci
 Jadnica klonu i vrat u uzbuni zamkom zaveza,
 Ali je odriješi Minerva žaleć je te će
 Reći: »Ostani živa, o bezočnice, al' visil!
 A da se ne raduješ budućnosti, pedepsu ástu
 I tvom određujem rodu i unucima ti poznim.
 Pa je na odlasku sokom od vračarske pokropi trave,
 I čim vradžbine te Arahninu taknuše kosu,
 Odmah joj otpadne, a snjom i uši otpadnu i nos,
 Glava se umanjí vrlo i čitavo t'jelo se stisne,
 Tanki joj prstići više sa strane namjesto nogu,
 Ostalo sve je trbuh, iz kojega áspušta niti
 I kao pauk pređu onako prede ko nekad (129—145. Maretićev
 prijevod).

KATOLIČKI UZGOJ U AMERICI.

Tjednik »Amerika« posvećuje čitav broj od 30. lipnja 1928. pitanjima religijoznog uzgoja američke mladeži. Među inim podaje i preglednu sliku, za koliko je kat. školstvo uznapredovalo u zadnjih osam godina (od 1920.—1928.).

Sada ima u Americi do 182 velika i mala sjemeništa. U njima je zaposleno 1900 profesorskih sila, koji se brinu za uzgoj kojih 17.000 đaka. U 18 zavoda nalazi se veliko i malo sjemenište u istoj zgradi. Broj velikih sjemeništa nije porasao u zadnjih osam

godina. Ali zato su u tom razmaku podignuta 22 mala sjemeništa. Sveukupni porast đaka u sjemeništima od 1920. iznosi oko 6000 ili 35%; 60% od toga otpada na mala sjemeništa.

Izvjestaji od 1928. pokazuju, da ima oko 160 kolegija (visokih škola) i sveučilišta, koje Crkva nadzire. Od toga je 76 kolegija za muške, a 84 se bavi isključivo odgojom ženskih. U zavodima ove vrsti nalazi se oko 86.000 studenata, od kojih otpada na ženske 20.000. Ovamo je pribrojeno oko 26.000 studenata, koji posjećuju ljetne škole i izvanredne tečajeve. Broj zavoda za muške ostao je nepromijenjen od 1920.

Sveučilišta su ipak organizovala više profesionalnih škola, a kolegiji su na više mjesta podigli posebne odjele za uzgoj, žurnalistiku, trgovinu, financije itd. Tako je Lojala sveučilište u Chicagu 1923. osiguralo nadzor nad kolegijem za zubnu kirurgiju; Duquesne sveučilište podiglo je farmaceutsku školu g. 1926.; sveučilište St. Louis osnovalo je g. 1925. pedagošku školu itd. Mnoga druga poduzeća čekaju na zgodan čas da se ostvare. Broj đaka na profesorskim školama poskočio je od 1920. — 28. za oko 8.000.

Broj kolegija za ženske znatno je porastao. G. 1920. bilo ih je samo 52, a g. 1928. do 84.

Kad bi se procijenilo ukupnu vrijednost zemljišta, zgrada i uređaja kat. kolegija i sveučilišta, dobili bismo iznos od kojih 250 milijuna dolara.

Za odgoj učitelja u konfesionalnim školama postoje 92 zavoda sa 2000 profesora i oko 18.000 slušača. Pojedine dijeceze učinile su zadnjih godina puno, da se ti zavodi što više usavrše. Prema solidnoj studiji Dr. Silvestra Schmitza stručna sprema kat. učitelja poprečno je puno bolja od onih u državnim školama.

Neobično velik je porast srednjih škola. Od 1.500 srednjih škola u g. 1920. poskočio je broj na 2.300 u g. 1928., dakle za 800, skoro za 53% u osam godina. Uporedo s tim broj je profesora porastao od 7.900 na 14.500, a broj đaka od 130.000 na 215.000 (dakle za 85.000 ili 65%)

Ipak treba još puno učiniti na polju srednjoškolske obuke, jer od 1000 đaka, jedva ih polovica svršši studije. Oni, koji sretno svrše srednje škole, skoro svi nastave nauke na kat. sveučilištima. Prema izvještajima od 132 ženska i muška kolegija, od 10.000 novajlija u g. 1926., 60% ih je došlo s kat. srednjih škola, ostali s državnih.

G. 1920. bilo je oko 6.550 osnovnih škola. U njima je bilo zaposleno oko 41.581 učitelja sa 1.795.670 djece. Sada postoji 7.598 škola sa 57.085 učitelja i 2.187.576 učenika. Za osam godina porastao je broj djece za 391.903, oko 22%. To znači, da župske škole primaju pod svoj krov početkom nove školske godine do 50.000 novih učenika. Ipak, uza sav stalni napredak, poprečno sudeći 45% od djece dorasle za pučku školu ne polazi katoličke škole. Zato se u svim dijecezama opaža vrlo intenzivan rad, da se toj nevolji što prije i što izdašnije doskoči.

Ukupni broj svih škola i zavoda iznosi 10.314, s 82.725 nastavnčkih sila te 2.523.576 đaka. Zadnjih osam godina u svim se granama obuke bez ikakve sumnje snažno pokročilo naprijed. Broj đaka je porastao za preko $\frac{1}{2}$ milijuna, ili 27%; a konačni broj od 2.523.576 katolička đaka ispunja najljepšim nadama za budućnost.

Stojeći danas pred onim krasnim uspjesima američkih katolika, treba da se sjetimo, da su oni izveli to velebno djelo u pretežno protestantskoj zemlji, gdje katolici sačinjavaju siromašniji dio pučanstva i da im se bilo boriti s velikim neprilikama, poteškoćama pa i progonstvima. Ali pastiri američke crkve od prvog početka neprestano su dozivali u pamet svojim vjernicima, da je religiozni uzgoj i obuka djece najveća i najsvetija njihova dužnost.

Otac američke hijerarhije biskup Carrol u prvoj pastirskoj poslanici (1792. g.) govori o blagodatima kršćanskog uzgoja. To je jedna od glavnih dužnosti katoličkog oca, veli on. »Čineći tako vi nesamo da vršite djelo Bogu vrlo ugodno i ispunjate jednu od najvažnijih vaših dužnosti, nego vi također radite za očuvanje i raširenje prave vjere, za blagostanje naše zajedničke domovine (jer sretna budućnost njezina počiva na poštenju njezinih građana), radite za vašu vremenitu i vječnu sreću«.

A upravo je dirljivo, kako prvi opći koncil u Baltimoru (1852) žarko potiče biskupe »da podignu školu do svake crkve u svojoj dijecezi«, makar je morali uzdržavati dohocima župske crkve. »Nemojte slušati onih«, piše koncil dalje, »koji bi vas htjeli uvjeriti, da se religija može odijeliti od svjetovne obuke. Ako vaša djeca u isto vrijeme, dok napreduju u ljudskoj znanosti, ne budu učila znanost svetih... ono isto znanje, koje su tako stekla, u sebi tako dobro i potrebno — postat će sredstvo više, da unište vlastitu sreću, ogorčaju još više roditeljima kalež razočaranja, i oslabe temelje socijalnog reda«.

Trideset dvije godine kasnije oci trećeg općeg koncila u Baltimoru ponovno dozivaju u pamet odluke prijašnjih koncila i zaključuju: »Mi moramo umnožiti broj naših škola, dok svako katoličko dijete u zemlji ne uzmogne imati katolički uzgoj«. A u svom pastirskom listu pišu: »Još ima na tisuće katoličke djece u Sjedinjenim Državama, koja ne uživaju sreće katoličke škole. Župnici i roditelji ne smiju mirovati, dok se tomu ne doskoči. Župa nije potpuna, dok u njoj nema škola prema potrebama njezine djece. Župnici i narod treba u takvoj župi da osjećaju, da nijesu potpuno ispunili svoju dužnost, dok toga ne urede«.

A 1919. g. biskupi Sjedinjenih Država ponovno naglašuju zaključke prijašnjih sabora i vele: »Više nego ikada osjećamo danas, kako je nužno da se vjerno držimo načela, na kojima su osnovane naše škole«.

U lipnju ove godine slavio je 25-godišnjicu svog opstanka i rada: Katolički Narodni Savez za Uzgoj. Članovi su mu ponajbolji radnici na uzgojnom polju. On ima zadaću, da uza svu slobodu privatne inicijative dade čitavom kat. uzgojnom radu neki jedinstveni smjer. Usto prati i proučava sva aktuelna pedagoška pitanja te u iskrenoj i bratskoj izmjeni misli traži puteve, kako da tečevinama moderne pedagoške nauke pomogne i usavrši katolički uzgojni rad. Savez ne može stvarati nikakvih zakona, koji bi vezali katoličke zavode, nego daje samo općenite smjernice i upute. Na čelu Saveza je biskup Covingtona K. Francis W. Hourard.

OSAMSATNI RAD.

F. Spliedt je lani objelodanio u berlinskom časopisu »Die Arbeit« dobar članak pod naslovom »Arbeitsmarktpolitik u Verkürzung der Arbeit« (2. sv. 1927.) On tu iznosi nekoje važne stvari. Tako veli: Stručne su organizacije izjavile u oktobru 1926., da je neophodno nužno skraćenje radnog vremena na osam sati, ako želimo doskočiti nezaposlenosti. Na pr. u Njemačkoj je u veljači 1926. bilo do 2 milijuna nezaposlenih osoba, u siječnju 1927. do 1,084.000. To je mnogo, jer je poprečno prije rata bilo samo 3% nezaposlenih članova stručnih organizacija. U Engleskoj je broj nezaposlenih oko milijun ljudi, a to je 10 do 13% osiguranih osoba. Nije bolje ni u drugim zemljama. Što je tome uzrok? Slabija prođa, sve veći porast radnih sila, znatno usavršenje tehnike, smanjeni dohoci privatnih rentira i smanjivanje broja radnih sila u osobnoj i kućnoj službi. Broj je radnih sila brže porastao negoli broj ukupnog pučanstva. To je razlog, te je u Engleskoj na pr. porastao broj osiguranika od 11,402.800 u julu 1923. na 11,916.000 u julu 1926.

Prema tome je pitanje radnog vremena u svim industrijskim zemljama vrlo važno pitanje. Tu se ide za tim, kako bi se doskočilo nezaposlenosti i pri tome uzelo u obzir povećani kapacitet produkcije i smanjeni konsum. Ta ima radnika, koji sedmično rade i preko 54 sata, a to očevidno ne smjera na umanjeње nezaposlenih osoba.

Dade li se provesti osamsatni dnevni rad?

Dakako. U Engleskoj nam statistika pokazuje, da je u g. 1924. radilo do 4,397.000 radnika, a poprečno je sedmično vrijeme njihova rada bilo 47.1 sati. U Sjedinjenim je američkim državama to vrijeme još kraće, naime prema statistici iz g. 1926. samo 45.5 sati. Dakle smanjenje dnevnog radnog vremena ne će smanjiti nezaposlenost? Tko bi ovako zaključio, taj bi zaboravio, da u Engleskoj racijonaliziranje obrta nije uzrok nezaposlenosti, nego